

ТРЕНІНГ «ФОРМУЛА ГАРНОГО І ПРАВИЛЬНОГО МОВЛЕННЯ ДИТИНИ»

В. О. Бурдієнко*, Дніпропетровська обл.

Мета: налагодити взаємодію вчителя-логопеда з батьками; створити дружні та доброзичливі стосунки між батьками та педагогом; спонукати батьків до вільного невимушеного спілкування; формувати у батьків розуміння, що досягнення єдиної мети — правильного мовлення дитини — можливе тільки при формулі: «Вчитель-логопед + Батьки + Діти = гарне і правильне мовлення дитини».

ХІД ТРЕНІНГУ

Учитель-логопед. Сьогодні у нас перша зустріч. Я сподіваюся, що вона пройде для всіх нас цікаво та з користю. Щоб ми могли познайомитися, я пропоную всім написати на бейджиках свої імена, щоб ми могли вільно спілкуватися і не соромитися того, що забули ім'я співрозмовника.

Знайомство + Привітання

— Перед вами дерево, але без листочків. Прикрасимо його листочками нашого очікування від зустрічі. Напишіть на них ваші очікування та можливі запитання до мене.

Дерево побажань

— Ми визначилися з нашими побажаннями від сьогоднішньої зустрічі. А тепер дайте відповіді на запитання нашої анкети. (Додаток 1)

Щоб досягти успіху, необхідно багато працювати. Мовлення дитини також потребує роботи.

Пропоную нам разом скласти формулу успіху, формулу гарного мовлення наших малят.

Наша група має назву ЗДОРОВ'ЯТА. Пропоную до кожної літери дібрати слова, які б були пов'язані з мовленням, заняттями, складовими успіху людини.

«Мозковий штурм» «Здоров'ята»

- З** — зуби, здоров'я, заняття, знання, звуки, зонди...
- Д** — дихання, діагноз...
- О** — особистість, опис, очікування...
- Р** — робота, рот, радість, розум, руки, результат, родина...
- О** — охайність, організованість...
- В** — відвідування...
- Я** — язик, Я — як індивідуальний підхід до дитини...
- Т** — тренування...
- А** — артикуляція, автоматизація...

■ В. О. Бурдієнко

* В. О. Бурдієнко, учитель-логопед вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист, ДНЗ (ясла-садок) № 263 м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл.

— Розгляньмо нашу формулу успіху і спробуймо об'єднати в групи те, від чого залежить успіх.

1. Група фізіологічних особливостей: рот, артикуляція, зуби, дихання, язик, розум, руки.
2. Група особистісного росту: особистість, Я — як індивідуальний підхід, діагноз, знання, очікування.
3. Група отримання результатів: автоматизація, організованість, заняття, відвідування, тренування, робота.
4. Група додаткового впливу на результат: здоров'я, радість, родина.

Пропоную розглянути, як впливає зміст «формули успіху» на результат. Розгляньмо різні ситуації. Кожний бал — це один крок у наших морських перегонах.

Гра «Морські перегони»

1. Словниковий запас дитини невеликий, обмежений лише словами повсякденного вжитку. Дитина використовує у мовленні прості речення з 2–3 слів. Однак у їхньому граматичному оформленні вона припускається грубих помилок, зокрема:
  - неправильне вживання більшості відмінкових закінчень;
  - порушення узгодження прикметників, іменників, дієслів, займенників у роді, числі, відмінку;
  - ігнорування прийменників і сполучників.
 У звуковимові спостерігається багато помилок, пов'язаних зі спотвореною вимовою звуків, пропусками, перестановками, замінами та змішуванням звуків.
  - Порушена вимова свистячих (*с, з, ц*), шиплячих (*ш, ж, ч*), сонорних (*л, р*) — 0 балів;
  - відвідує заняття без пропусків — 1 бал;
  - закріплює вдома знання, які здобула на заняттях з логопедом, — 1 бал;
  - батьки тісно спілкуються з логопедом, консультуються щодо мовленнєвих недоліків та досягнень дитини, удома звертають уваги на помилки у мовленні дитини, виправляють її — 1 бал. (Усього 3 бали.)
2. Дитина володіє розгорнутим фразовим мовленням. Вона може підтримати розмову, відповісти на запитання, поставлені дорослим, скласти речення і навіть невеличке

оповідання за малюнком. Однак діти використовують у мовленні переважно прості поширені речення і майже не користуються складними реченнями зі сполучниками. Спостерігаються помилки граматичного оформлення речень, більшість з яких дитина може виправити, якщо на них звернути її увагу. Звуковимова порушена частково, тобто вимова 1–2 груп звуків: свистячих (*с, з, ц*) або шиплячих (*ш, ж, ч*), сонорних (*л, р*) — 1 бал; відвідує заняття без пропусків — 1 бал; закріплює вдома знання, здобуті на заняттях із логопедом, — 1 бал; батьки тісно спілкуються з логопедом, консультуються щодо мовленнєвих недоліків та досягнень дитини, удома звертають уваги на помилки у мовленні дитини, виправляють її — 1 бал. (Усього 4 бали.)

3. Словниковий запас дитини невеликий, обмежений лише словами повсякденного вжитку. Дитина використовує у мовленні прості речення з 2–3 слів. Однак у їхньому граматичному оформленні вона припускається грубих помилок, зокрема:
  - неправильне вживання більшості відмінкових закінчень;
  - порушення узгодження прикметників, іменників, дієслів, займенників у роді, числі, відмінку;
  - ігнорування прийменників і сполучників.
 У звуковимові спостерігається багато помилок, пов'язаних зі спотвореною вимовою звуків, пропусками, перестановками, замінами та змішуванням звуків.
 Порушена вимова свистячих (*с, з, ц*), шиплячих (*ш, ж, ч*), сонорних (*л, р*) — 0 балів; здоров'я у дитини слабке, часто хворіє, тому відвідує заняття нерегулярно — 0 балів; але намагається закріплювати вдома знання, здобуті на заняттях із логопедом, — 1 бал; батьки тісно спілкуються з логопедом, цікавляться в нього щодо мовленнєвих проблем та досягнень дитини, удома звертають уваги на помилки у мовленні дитини, виправляють їх — 1 бал. (Усього 2 бали.)
4. Словниковий запас дитини невеликий, обмежений лише словами повсякденного вжитку. Дитина використовує у мовленні прості речення з 2–3 слів. Однак у їхньому граматичному оформленні вона припускається грубих помилок, зокрема:

- неправильне вживання більшості відмінкових закінчень;
- порушення узгодження прикметників, іменників, дієслів, займенників у роді, числі, відмінку;
- ігнорування прийменників і сполучників.

У звуковимові спостерігається багато помилок, пов'язаних зі спотвореною вимовою звуків, пропусками, перестановками, замінами та змішуванням звуків. Порушена вимова свистячих (*с, з, ц*), шиплячих (*ш, ж, ч*), сонорних (*л, р*) — 0 балів; здоров'я у дитини слабе, часто хворіє, тому відвідує заняття нерегулярно — 0 балів; удома не намагається виконувати знання, здобуті на заняттях із логопедом, — 0 балів; батьки не спілкуються з логопедом, не консультуються щодо мовленнєвих недоліків та досягнень дитини, удома не звертають уваги на помилки у мовленні дитини, не виправляють її — 0 балів. (Усього 0 балів.)

5. Дитина володіє розгорнутим фразовим мовленням. Вона може підтримати розмову, відповісти на запитання, поставлені дорослим, скласти речення і навіть невеличке оповідання за малюнком. Однак діти використовують у мовленні переважно прості поширені речення і майже не користуються складними реченнями зі сполучниками. Спостерігаються помилки граматичного оформлення речень, більшість з яких дитина може виправити, якщо на них звернути її увагу. Звуковимова порушена частково, тобто вимова 1–2 груп звуків: свистячих (*с, з, ц*) або шиплячих (*ш, ж, ч*), сонорних (*л, р*) — 1 бал; здоров'я у дитини слабе, часто хворіє, тому відвідує заняття нерегулярно — 0 балів; не закріплює вдома знання, здобуті на заняттях із логопедом, — 0 балів; батьки не спілкуються з логопедом, не консультуються щодо мовленнєвих недоліків та досягнень дитини, удома не звертають уваги на помилки у мовленні дитини, не виправляють її — 0 балів. (Усього 1 бал.)
6. Дитина володіє розгорнутим фразовим мовленням. Вона може підтримати розмову, відповісти на запитання, поставлені дорослим, скласти речення і навіть невеличке оповідання за малюнком. Однак діти використовують у мовленні переважно прості поширені речення і майже не користуються складними

реченнями зі сполучниками. Спостерігаються помилки граматичного оформлення речень, більшість з яких дитина може виправити, якщо на них звернути її увагу.

Звуковимова порушена частково, тобто вимова 1–2 груп звуків: свистячих (*с, з, ц*) або шиплячих (*ш, ж, ч*), сонорних (*л, р*) — 1 бал; відвідує заняття без пропусків — 1 бал; не закріплює вдома знання, здобуті на заняттях із логопедом, — 0 балів; батьки не цікавляться щодо мовленнєвих недоліків та досягнень дитини, вдома не звертають уваги на помилки у мовленні дитини, не виправляють її — 0 балів. (Усього 2 бали.)

— Ми розглянули різні «формули успіху». Яка з цих форм дійсно веде до успіху?

Висновок. Щоб досягти успіху, гарного результату, необхідна командна робота дитини, всіх членів родини та логопеда.

Щоб допомагати дитині вдома досягти успіху, від вас як від батьків залежить дуже багато.

Поради, як нам спільно досягти успіху в роботі над правильним мовленням.

1. Спробуйте всі артикуляційні вправи виконати самостійно, щоб зрозуміти, як правильно їх виконувати і як складно їх виконувати вашим дітям.
2. Почніть дихати правильно з вашою дитиною, зрозумійте, як формується повітряний струмінь, чому він такий важливий для утворення звука.
3. Проаналізуйте положення язика під час вимови звуків.
4. Навчіться прислухатися до мовлення дитини і виправляйте її постійно, намагайтеся, щоб дитина виправила неправильно сказані звуки. Доведіть це до автоматизму.
5. Виконуйте всі завдання в гарному настрої.

— Наша зустріч добігає кінця. Погляньте на наше дерево! Якщо ви отримали свої відповіді на запитання сьогодні, то напишіть свої побажання або враження від нашої зустрічі на дереві. Якщо у вас після сьогоднішньої зустрічі залишилося питання без відповіді, то перенесіть листочок з одного дерева на інше, а на наступній нашій зустрічі — груповій чи індивідуальній — це питання отримає відповідь.

АНКЕТА

Від батьків _____

1. З якою метою ви прийшли в логопедичну групу?

_____
_____

2. Чи бажаєте ви, щоб мовлення дитини було правильним?

_____
_____

3. Ви знаєте, що існують різні рівні розвитку мовлення? Чим вони різняться?

_____
_____

4. Чи знаєте ви, чим займається логопед у групі?

_____
_____
_____

5. Що ви чекаєте від логопеда?

_____
_____
_____

6. Чи спілкувалися ви з дитиною про її дефекти в мовленні?

_____
_____
_____

7. Чи знаєте ви, які саме звуки не вимовляє ваша дитина? Які саме?

_____
_____
_____

8. Чи готові ви призначити дитині 15 хвилин щодня для роботи над звуками та мовленням?

_____
_____
_____

9. Які питання ви б хотіли розглянути на наступних зустрічах?

_____
_____
_____